

Göring reddet jøder ut av nazi-Tyskland

Oppsiktsvekkende bok fra dansk historiker

DEN tyske toppnazisten Hermann Göring samarbeidet med en jødisk forretningsmann fra Danmark for å redde jøder fra nazistenes terror. Det paradoksale kompaniskapet avsløres i en bok om de tyske jødeforfølgelsene som en dansk historiker sender ut torsdag.

Boken inneholder et skarpt angrep på den danske holdningen til jødeforfølgelsene. Forfatteren mener at danskenes innsats for å redde «sine egne jøder» høsten 1943 er et vakkert kapittel i historien. Men danskene var kynisk likeglade med de utenlandske jødernes skjebne. Og en kjent konservativ politiker fra begynnelsen av århundret fremstilles som hardkokt antisemitt.

Det er arkivar i Riksarkivet, Bent Blednikov, som har skrevet boken. Han kom ved et tilfelle over navnet Hugo Rothenberg og oppdaget at det dekket over en uvanlig skjebne: en jøde, som i kraft av sitt bekjentskap med Hermann Göring kunne arbeide for å redde sine forfulgte trosfeller ut av Tyskland før og under den annen verdenskrig.

Lukket øynene

Boken, som utgis av forlaget Samleren, har tittelen «Som om de slet ikke eksisterte». Det hentyder til at omverdenen — også Danmark — lukket øynene for de tyske jødernes skjebne. Rothenberg var selv tyskfødt jøde, men innvandret

Bent Blednikov, arkivar i det danske Riksarkivet, har skrevet en bok som gir et lite flatterende bilde av Danmarks holdninger til jødeforfølgelsene under 2. verdenskrig.

til Danmark i 1907 og slo seg opp som forretningsmann i samarbeid med en annen jøde, Max Ballin.

Ballin hadde et kraftig oppgjør med den konservative politikeren professor L.V. Birck. Blednikov fremhever Bircks antisemittisme. Da Ballin kritiserte Birck på et møte, ropte Birck opphissset: Jeg er en hvit mann, du er en jøde, og en professor ved Københavns universitet kan ikke finne seg i slike beskyldninger fra deg.

I de første årene etter den første verdenskrig stiftet Rothenberg bekjentskap med en tysk krigshelt som ga flyoppvisning i Danmark. Det var Göring, som senere skulle bli riksmarskalk i Nazi-Tyskland.

Göring og Rothenberg ble gode venner, og det benyttet Rothenberg seg av da de nazis-

tiske jødeforfølgelsene satte inn etter 1933. Han gjorde en stor innsats for å bringe tyske jøder i sikkerhet, og så merkelig det enn høres fikk han en viss støtte fra Göring.

Göring lot ham reise fritt rundt i Tyskland, og inviterte til og med den danske jøden hjem til seg privat i selskap med ledende nazister og SS-folk. Det var i 1938.

Dansk uvilje

Görings og Rothenbergs jødisk-nazistiske allianse hadde et negativt motstykke i de danske myndighetenes erklærte uvilje mot å ta imot de jødene som flyktet fra Tyskland. Blednikov er meget skarp i sin kritikk av det offisielle Danmark, som mente at jødene måtte lære å innordne seg under det nazistiske styret i Tysk-

land. Han retter sterk kritikk mot den sosialdemokratiske justisminister fra 1935, K. K. Steincke. Steinckes avvisende holdning til jødene fikk støtte fra den senere statsminister Hans Hedtoft.

Da tyskerne gikk til aksjon mot jødene i Danmark i oktober 1943, flyktet Rothenberg med sin familie til Sverige. Og så derfra prøvde han å få Göring til å gripe inn til fordel for jødene. Men flymarskalken sa at det nå var blitt for farlig for ham å intervenere.

Etter den tyske kapitulasjonen i 1945 vendte Rothenberg tilbake til Danmark — og ble satt i fengsel, anklaget for spionasje til fordel for nazistene. Han ble fullkomment renvasket, men var psykisk merket og døde i 1948.

(NTB-RB, København)